

अभिषेक भावाक्षरांचा

प्रा. सौ. हेमलता सुधाकर जोशी

विल्यम शेक्सपियर या सुप्रसिद्ध इंग्रजी नाटककाराने असे म्हटले आहे की, 'जग ही एक रंगभूमी आहे आणि आपण सर्व या रंगभूमीवर आपापल्या निरनिराळ्या भूमिका वठविणारे कलाकार आहोत. "All the world is a stage and we are mere actors ! We have our entrances and we have our exits !" त्या रंगभूमीवर प्रवेश करून आपली भूमिका पार पाडून आपण एके दिवशी निघून जातो! हजारो वर्षांपासून या रंगभूमीवर मानवी जीवांचा जन्ममृत्यूचा खेळ चालू आहे. या विश्वाची निर्मिती करणाऱ्या त्या सर्वश्रेष्ठ परमात्म्याच्या मायेचाच हा खेळ आहे. माणसाला मात्र या भूमिका पार पाडव्याच लागतात. त्यात कधी हार होते तर कधी जीत होते. कधी सुख तर कधी दुःख, कधी यश तर अपयश त्याच्या वाट्याला येते, या सर्व नाट्यामध्ये फार मोठा श्रेष्ठ परमात्मा, सर्वशक्तिमान ईश्वर आहे हे जाणवले की आपण नतमस्तक होतो. शरणागत होतो. आपल्या क्षुद्रतेची आणि अपूर्णतेची प्रकषणे जाणीव होते !

या पार्श्वभूमीवर श्री स्वामी समर्थ महाराजांची महानता, श्रेष्ठत्व आणि सर्वशक्तिमान ईश्वराचे अफाट उत्तुंग स्वरूप आपल्याला प्रकषणे जाणवते, मोहवून टाकते. 'अनंतकोटी ब्रह्मांडाचे नायक' असणाऱ्या या जगद्वंदनीय, जगश्रेष्ठ परब्रह्माची महानता शब्दातीत आहे. त्यांचे गुणवर्णन, त्यांच्या लीला, चमत्कार, त्यांची महान शिकवण, त्यांचे साक्षात्कार यांनी परिपूर्ण असलेले अद्भुत जीवनकार्य भाविकांच्या मनाला आधार देते, स्फूर्ती देते आणि ज्ञान देते. श्री स्वामी समर्थांचे जीवनकार्य अथांग सागरासारखे आहे. त्या अलौकिक जीवन कार्याचा समुद्र भरलेला आहे. त्यातून असंख्य मोती, रत्ने कितीही बाहेर काढली तरी त्या सागराच्या वैभवाची, श्रीमंतीची सखोलता, घनगंभीरता आणि श्रेष्ठत्व कधीच कमी होत नाही. ते चिरंजीव, अविनाशी आणि शाश्वत महान

तत्व आहे यात वादच नाही.

अकलकोट निवासी अद्भुत स्वामी समर्था अवधूता, सिद्ध अनादि रूप - अनादि अनामया तू अव्यक्ता। अकार अकुला अमल अतुल्या अचलोपम तू अनिंदिता जय गुणवंता निज भगवंता स्वामी समर्था कृपा करा।

असे श्री स्वामी महाराजांचे मनोज्ञ वर्णन आहे. आज कलियुगात श्री स्वामी समर्थांच्या कृपेचा प्रभाव असंख्य भाविकांना फार प्रगल्भपणे जाणवतो. श्री स्वामी भक्तांची संख्या वाढतच आहे. श्री स्वामी महाराजांना अनन्य भावाने शरण जाऊन त्यांच्याजवळ आपल्या मनातील विचार, आपले मनोगत मोकळेपणाने व्यक्त केल्यास मनाला खूप शांती आणि समाधान मिळते असा सत्य अनुभव आहे. जे स्वामींना अनन्य भावाने शरण जाऊन त्यांचे सतत नामस्मरण करतात, चिंतन करतात, त्यांच्यावर मनापासून प्रेम करतात (unconditional love) ते स्वामींना अत्यंत प्रिय असतात. श्री स्वामी महाराज त्यांचे सदैव पाठीराखे असतात, त्यांचे रक्षण करतात आणि जबाबदारी घेतात. या संदर्भात खुद्द स्वामी महाराजांनी स्वतःच म्हटले आहे.

अनन्याचिन्त यन्तो मां ये जनाः पर्युपासते।

तेषां नित्यभियुक्तांना योगक्षेमं वहाम्यहम्॥

“ जे अनन्यभावाने माझे चिंतन करीत मला भजतात, जे माझे अत्यंत एकनिष्ठ भक्त आहेत अशा जनांचा योगक्षेम मी चालवतो.”

श्री स्वामी समर्थांवर अनेक विद्वानांनी, भक्तांनी विपुल लेखन केलेले आहे. श्री स्वामी महाराज आपल्या सर्व भक्तांचे मोक्षगुरु आहेत. भक्तांचे हित आणि अहित ते उत्तम प्रकारे जाणतात आणि त्याच्याकडून योग्य उपासना करून घेण्यासाठी प्रेरणा देतात, स्फूर्ती देतात! मला सुद्धा वाटायचे की आपणही महाराजांवर काहीतरी लिहावे. ही आंतरिक इच्छा अधिकाधिक तीव्रतेने वाढतेच गेली. पण काय लिहावे, कसे लिहावे हे कळत नसे ! मग मात्र मी श्री स्वामीनांच मनापासून

प्रार्थना करू लागले, “स्वामी, तुमच्यावर लेखन करण्याची स्फूर्ती आणि शक्ती द्या!” महाराजांवर आपल्या भावनांचा, शब्दांचा अभिषेक करावा असे मनोमन वाटत असे आणि खरेच एकेदिवशी सकाळी महाराजांची मानसपूजा केली, ध्यान केले आणि नामस्मरण सुरू झाले. तो दिवस खरेच माझ्या आयुष्याला कलाटणी देणाराच ठरला! खरोखरच माझ्या भावना काव्यरूपाने व्यक्त झाल्या -

स्वामी चिंतनी प्रतःकाल विचार आला मनी ।
काव्यकुसुम अपवि चरणी नित्य नवे निशदिनी ।
तीव्र इच्छा मनात येता संक्षमात मी पडे ।
कसा शोधू नवा विषय नित्य नवा ।
मनास पडले कोडे ।

स्फूर्ती द्या तुम्ही स्वामी देवा, तुम्हावीण हे कसे घडे ।
सारे काही तुम्हीच सांगा मी फक्त गिरवीन धडे ।
भक्त मानस सहज जाणती स्वामी मोठे मनकवडे ।
प्रेमळ भक्ता मदत करण्या धावत येती भक्ताकडे ।
अन अतर्क्य अगम्य कठीण कोडे सहज उलगडे ।

आणि खरोखरच केवळ तीन महिन्यांच्या कालावधीत स्वामी महाराजांवर एकशे आठ काव्यरचना झाल्या. माळेतील १०८ मण्यांप्रमाणे १०८ काव्यकुसुमांची सेवा महाराजांनी करून घेतली असे मनोमन वाटते. मनात विचार आला, ‘ईश्वर स्वामी काव्यहि स्वामी सामर्थ्य देतील स्वामी अज्ञानमूढ भक्त हृदयी प्रकाश देतील ज्योतिर्मयी।

पुरविले नवे आशय फुलवोनी।

तुम्हीच ईश्वर काव्यसृष्टीचे तुम्हीच अद्भुत - रचनाकार।
करांगुलीच्या सहजस्पर्श स्वप्नशिल्पास मिळे सत्याकार।

श्रीस्वामी महाराजांची खरी उपासना म्हणजे अहर्निश त्यांचे नामस्मरण आणि चिंतन हे होय! नामस्मरण आणि स्वामींशी सतत अनुसंधान राखल्यास अनंत जन्मांची पापे आणि दुःखे सहज विलयास जातात. पूर्ण नष्ट होतात. स्वामीनामाच्या दिंड्या पताकांच्या मेळा जमताच मनात आनंद सागराच्या लाटा उसळतात. अखंड चालणाऱ्या स्वामीनामाच्या उच्चारारवर सारे जग, सारे विश्व आनंदाने डोलू लागते. देहाचा कण नि कण चैतन्याने भारला जातो. अंतर्मन थरारून जाते! हे नामस्मरण इतके प्रभावी आहे की, भक्ताचे देहभान विसरते, चित्त

हरपते, भक्त स्वामी चरणी विलीन होतो. त्याचे अतृप्त, अपूर्ण जीवन खऱ्या अर्थाने सार्थ होते!

दया, प्रेम, कृपा आणि मांगल्य या पवित्र भावनांचे साक्षात स्वरूप असलेले सर्वश्रेष्ठ तेजोमय सूर्यराज श्रीस्वामी महाराज यांच्या भावपूजेची अनुभूति शांतपणे एका जागी स्वस्थपणे मनातल्या मनात जास्त चांगली घेता येते. कालरात्र संपून प्रातःकाली उदयाला येणाऱ्या कोवळ्या सूर्य किरणांच्या स्पर्शाने पुलकित होऊन महाराजांना अर्घ्य द्यावे. त्यांच्या सोनेरी अमृतमय किरणांच्या स्पर्शाने मनात निर्मल भाव जागृत होऊन तुम्ही दिलेले अर्घ्य खऱ्या अर्थाने पवित्र होऊन स्वामी त्याचा स्वीकार करतीलच!

मग स्वामींच्या मानसपूजेला आरंभ करावा. त्या भावपूजेत रंगून जावे “यावे यावे स्वामीराजा सत्वर मम अंतःकरणी, विराजमान व्हावे तुम्ही सुखे मम हृदय सिंहासनी ।” असे आवाहन करावे. आदरभावाने नतमस्तक व्हावे. गंगाजलाने त्यांच्या पायावर पदप्रक्षालन करावे. मनातच केशरी दुग्धाचा अभिषेक करावा. भक्तीचे पंचामृत अर्पण करावे. त्यांच्या भाळी हलक्या हाताने चंदनाचा तिलक रेखावा. कंभा, टोपी आणि रेशमी वस्त्रांचा साज अर्पण करावा. सुंदर गुलाब पुष्पांचा हार त्यांच्या गळ्यात घालावा. त्यांच्या आवडीचे बेसनलाडू आणि पुरणपोळीचा नैवेद्य अर्पण करावा. त्यांच्या दिव्यस्वरूपाचे । तुमच्या नेत्रज्योतींच्या निरांजनाने ओपाळू लागताच नेत्रसजळ व्हावे भावभक्तीने हृदय भरून जावे. गुलाब पुष्पे अति नम्र भावाने अर्पण करताना स्वामींचे कोमल हृदय ओलावून जाते.

श्रीस्वामी समर्थांचा जयजयकार हा चराचरात घुमावा। स्वामी प्रणव ॐकार वेदमंत्राप्रमाणेच अतिशय शक्तिशाली आणि वंदनीय असा ॐकार आहे. ॐकार स्वरूप श्रीस्वामी सर्व विश्वाचे सद्गुरु आहेत. अनंतकोटी ब्रह्मांड निर्माण करणारे ब्रह्मांडनायक आहेत हे भान सतत आपल्या मनात असले पाहिजे. स्वामींच्या इच्छेवाचून वृक्षाचे पानही हालत नाही. स्वामींच्या आज्ञेवाचून कालमृत्यू सुद्धा आपले पाऊल पुढे टाकू शकत नाही. स्वामी हेच या अखिल ब्रह्मांड विश्व नाट्याचे महान सूत्रधार आहेत. स्वामी या विश्वरंगभूमीचे कर्तुम अकर्तुम सर्व शक्तिमान परमेश्वर

आहेत. पूर्णत्वाचे मेरुमणी आहेत. आम्ही मर्त्य मानव केवळ कळसूत्री बाहुल्या आहोत. श्री स्वामींच्या प्रेरणेने आणि स्फूर्तीने मात्र आमची चेतना जागृत होऊन आम्ही नर्तन करू लागतो! स्वामींना शरण जाऊन जो त्यांचा मनापासून जयजयकार करतो, ध्यानी मनी त्यांच्या नामसागरात बुडून जातो, त्या भक्तांवर प्रसन्न होऊन ते यश, कीर्ती आणि संपदेचा वर्षाव करतात असा विश्वास, अशी खात्री सतत मनात असू द्यावी. नामस्मरण हे स्वामींचे संजीवन आहे, अमृत आहे.

ज्या गृहात स्वामींचे अधिष्ठान आहे त्यात सौख्य, आनंद आणि समाधानाची अनुभूती, ग्वाही निश्चितपणे येतेच येते.

'घर माझ्या स्वामींचे आहे. मी स्वामींच्या घरात राहातो अथवा राहावे' ही भावना मनात ठेवा, शतजन्मांचे भाग्य उचलले तुमचे!' महाराज आनंदाचे शुद्ध निधान आशावंतांचे आशास्थान, ज्ञानवंताचे प्रज्ञास्थान आणि श्रद्धावंतांचे श्रद्धास्थान आहेत. जिथे स्वामी समर्थांच्या पदकमलांचे नित्य पूजन होते त्या घरातील आपदा निश्चितपणे नष्ट होतात. स्वामींचे घरात आगमन होताच नव जन्म लाभतो, पाप ताप दग्ध होऊन नव सौभाग्य प्राप्त होते! वैभवाचे आकाश जेव्हा दीपज्योतींनी झळाळून जाते, कीर्तिरूपी लाट जेव्हा पायावर येऊन लोळते, तेव्हा तर श्रीस्वामी श्रद्धेचा खरा कस, खरी कसोटी लागते, वादळाची गती मिळाली तर स्वामी निष्ठा अखंड जागृत असावी. त्या लौकिक कीर्ती आणि समृद्धीमध्ये निर्मोहिततेचीच भावना असावी.

स्वामी ध्यानी, स्वामी स्वप्नी आणि स्वामी आपल्या चिंतनात असावे, उसळत्या रक्तात फक्त स्वामी भक्तीच दृढ असावी. स्वामीपदी जीवनाची सांगता व्हावी हीच इच्छा आणि हेच स्वप्न ध्यानी, मनी असू द्यावे.

नामस्मरणाने सर्व प्रकारची शुद्धी होऊन वर्तमान जीवनातील प्रारब्ध भोगण्याचे बळ मिळते आणि आत्मविश्वास वाढतो.

श्री स्वामी समर्थांचे आणखी एक महत्त्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे साध्या सुध्या गोष्टींतून परमार्थाचे उत्कृष्ट दिग्दर्शन करणे हे होय. या संबंधातील मालोजीराजांची कथा फार मनोरंजक आहे. एकदा

महाराज राजवाड्याच्या पटांगणात फिरत होते. मालोजीराजेही तेथेच होते. जवळच एक हुजऱ्या सोन्याचा चौफुला घेऊन उभा होता. महाराजांनी राजाची कसोटी पाहाण्याचे ठरविले. तो सोन्याचा चौफुला महाराजांनी अचानक हातात घेतला लवंगा आणि वेलचीसह असलेला तो सोन्याचा चौफुला "विहिरीत टाकू का?" असे राजांना विचारले. स्वामीनिष्ठ मालोजीराव निःशंकपणे उत्तरले, "महाराज, चौफुला आपलाच आहे, त्याचे पाहिजे ते करावे." हे ऐकून महाराजांनी तो चौफुला खुशाल विहिरीत भिरकावून दिला, मालोजीराजे शांत आणि निर्विकार राहिले. पण हुजरे आणि बाकीचे लोक मात्र हळहळले. रात्री महाराज राजवाड्यातच होते. दुसऱ्या दिवशी महाराजांनी विहिरीत पोहरा टाकून तो चौफुला बाहेर काढवला. आश्चर्य म्हणजे चौफुला रात्रभर पाण्यात असूनही त्या लवंगा आणि वेलदोडे जसेच्या तसेच सुके राहिलेले होते ! या घटनेने सर्वांनाच आश्चर्य वाटले! या कथेचा बोध काय असावा ?

श्रद्धा म्हणजे विश्वास, काही वेळा श्रद्धारूप विश्वास डळमळतो. पण कठीण प्रसंगात जी डळमळत नाही, अढळ आणि अभंग रहाते ती निष्ठा असते. मालोजीराजांची स्वामी महाराजांवर केवळ श्रद्धाच नाही तर अढळ आणि निष्ठाच होती. आपले पूर्वसुकृत थोर म्हणून महाराजांसारखा श्रेष्ठ परमात्माच अकलकोटात आणि आपल्या राजवाड्यात अवतरला आहे अशीच त्यांची धारणा होती. स्वामींच्या कृपेसाठी सोन्याचा चौफुलाच काय पण अशी अनेक राज्ये ओवाळून टाकण्याची त्यांची तयारी होती. त्यांनी शांतपणे महाराजांना आपल्या इच्छेप्रमाणे करण्यास विनंती केली. महाराजांनी पण सरळ तो चौफुला विहिरीत भिरकावला! या अगम्य कृतीने त्यांनी काय दर्शविले? ती विहीर कसली होती? तो चौफुला म्हणजे काय? या प्रश्नांची उत्तरे श्री. नागेश करंबळेकर यांनी 'परम अर्थाचे ३६५ दिवस' या पुस्तकात फार समर्पकपणे दिलेली आहेत.

"सोन्याचा चौफुला म्हणजे मानवी देह, तो सोन्याचा आहे म्हणजे अति मौल्यवान आहे, किमती आहे. मन-चित्त-बुद्धी आणि अहंकार असलेला हा चौफुला आहे. त्यात विवेक आणि रुढवासना यासारखे

लवंग आणि वेलची हे पदार्थ भरलेले आहेत. ती विहीर म्हणजे माणसाचा संकुचित स्वार्थी प्रपंच होय. या प्रपंचाच्या विहिरीत, सोन्यासारख्या देहाचा चौफुला पडला तरी, अचल - अढळ निष्ठेच्या बळावर आणि सद्गुरुंच्या कृपालोभावर आसक्तीच्या पाण्यातही हा सोन्याचा चौफुला त्यातील वेलदोडे आणि लवंगा कोरड्या राहिल्या! रात्रभर महाराज राजवाड्यात राहिले याचा अर्थ हृदयात अंतस्थित झालेला सद्गुरु आपली पाठराखण करतो आणि प्रपंच - संसारातून सुखरूप बाहेर काढतो असा आहे. साध्या कृतीने महाराजांनी सूचित केलेला हा संदेश खरोखरीच फार मौल्यवान आहे यात शंकाच नाही.

एकदा महाराजांनी आपले आवडते शिष्य बाळाप्पांना 'हिशेब असू दे' असे म्हटले. पुढे सुंदराबाईंना सेवेतून काढल्यावर बाळाप्पांना स्वामींनी 'हिशेब घेऊन या, बरे!' असा आदेश दिला. बाळाप्पांनी स्वामींनी जपाची संख्या महाराजांच्या पुढे ठेवली. महाराजांनी ती आपल्यापाशी ठेवून घेतली. पण काही बोलले नाहीत. एकदा कल्याण अप्पा नावाचा वाणी दर्शनाला असताना त्याचेकडून बाळाप्पांच्या नामजपाच्या अनुष्ठानाची सांगता करून घेतली.

स्वामींनी हिशेब ठेवायला सांगितला म्हणजे रोज किती आणि कसा जप झाला याची नोंद ठेवावी अशी बाळाप्पांची समजूत झाली. पण केवळ जपाची नोंद जाणून घेण्यात स्वामींना अजिबात स्वारस्य नव्हते. 'परमार्थात नित्य जागृत असणे आणि सावध असणे त्यांना अभिप्रेत होते' या संदर्भात श्री. करंबळेकरांनी फार मार्मिक विचार मांडले आहेत. "जप याचा अर्थच मुळी" 'यत् जनयति वत् पश्यति' म्हणजे जे नामरूप आठवायचे, उच्चारायचे आणि ते श्वासात रुजवायचे तसेच ते बुद्धीतही ठसवायचे असा आहे. त्यासाठी एकाग्रता आणि प्रेमाही लागते!' "ते जमले की, माळेचा एकेक मणी ओढताना ते नाम शरीरातील प्रत्येक मर्मस्थानात जाऊन रुजते. माळेत एकशे आठ मणी असतात, तशी मानवी शरीरात एकशे सात मर्मस्थाने असतात. एकशे आठवा मणी म्हणजे जीव आणि त्याही वरचा मणी म्हणजे शिवात्मा अशी ही माळ असते.

ही एकशे सात मर्मस्थाने कोणती आहेत? अकरा

मांस मर्मस्थाने, एकेचाळीस शिरांची मर्मस्थाने, स्नायूंची मर्मस्थाने सत्तावीस, हाडांची मर्मस्थाने आठ आणि सांध्यांची मर्मस्थाने वीस आहेत. आपला जप जर या एकशे सात ठिकाणी जाऊन भिडला तर शरीरशुद्धी तर होईलच; पण मन, चित्त आणि बुद्धीवरही त्याचा प्रभाव पडेल, हे उघड आहे. हे नाम हाडामासात शिरले पाहिजे, नसानसातून रक्तासारखे वाहिले पाहिजे. स्नायू आणि सांध्यांत वंगणासारखे फिरले पाहिजे असा याचा अर्थ आहे. जीवन प्राणरूपाने सर्व शरीरभर खेळत असतो. त्याला या जपाने पोषण मिळेल आणि शिवात्म्याला तो जप अर्पण करील हे यात सूचित होते. हे साध्य होण्यासाठी एकाग्रता आणि प्रेम लागते. ते सद्गुरुंचे चरित्र नित्य वाचून त्यावर चिंतन आणि मनन केल्याने होते. जप ही यांत्रिक कवायत किंवा कसरत होऊन ती मर्मबंधातील नाजूक ठेव व्हावी लागते. ते किती साध्य झाले हे कळण्यासाठी आत्मपरीक्षण करावे लागते. यालाच हिशेब ठेवणे म्हणतात. श्रीस्वामी समर्थांना तेच अभिप्रेत होते. महाराज अंतर्ज्ञानी होते आणि अंतःसाक्षीपण होते. त्यांना नामजप करणाऱ्या भक्तांच्या तनामनातील सूक्ष्म फरक निश्चितपणे कळणार म्हणून बाळाप्पांना त्यांनी 'हिशेब ठेवा' असे सांगितले, त्याचा भक्ताने आपल्यात नामजपाने घडणारे बदल आणि सुधारणा यांचे कठोरपणे आत्मपरीक्षण करावे आणि त्यात अधिकाधिक उन्नती साधण्यासाठी नित्य जागृत आणि सावध असावे, असे त्यांना म्हणायचे होते हे उघडच आहे.

झालेला जप जीवापाशी गोळा करावा व 'इदंनमम' या समर्पण भावनेने मेळण्याला म्हणजे शिवात्म्याला वहावा त्यामुळे अहंकार नाहीसा होतो!

स्वामीमंत्र जीवनाची अनुभूती कशी असावी?

आसनी भोजनी शयनी स्वामी

जागृतीत स्मरते तुझेच नाम ।

ध्यानी मनी कृतीत गुंजन

जपहि करिते तुझाच माझ्या आत्माराम ।

श्रीस्वामी समर्थ जयजय स्वामी समर्थ ईश्वरा ।

काळरात्रीच्या निद्राडोही स्पंदन होते

तव नामाचेच सर्वेश्वरा ।

गतीचक्र नित्य जीवनीचे नित्य नवे रोज व्याप ।

रात्रंदिन लढतो आम्ही संसार युद्धे आपोआप
कर्कश कोलाहल रणवाद्यांचे,
भीषण मानवी शब्दकृतींचे ।
वार झेलितो सर्व दिशांनी भयंकर शस्त्रांचे।
परि अंतरीच्या गूढगर्भी
निनाद उठता तव नामतरंगांचे ।

मन शांत होऊनी विरुन जाते मायाजाळ संसाराचे
श्वासाश्वासात स्वामी महाराजांचे नामस्मरण खोल
रुजावे. स्वामी सद्गुरु दयेचे, कृपेचे सागर आहेत.
त्यांची कृपादृष्टी होता जीवनाचे लक्षलक्ष दीप
उजळतील. गुरुकृपेचा स्पर्श झाल्यावर शिष्य अज्ञानी
कसा राहील? श्रीस्वामी समर्थ महाराज योगियांचे
महाथोर आणि ज्ञानियांचे ज्ञानी, जनोद्धारासाठी या
भूमीवर प्रगट झाले. त्यांच्यावर प्रगाढ विश्वास ठेवून
म्हणा, "श्रीस्वामी समर्थ प्रेमळ दैवत माझे तेच माझा
श्वास!" स्वामी महाराजांची आठवण येताच नयन
ओलावून जावेत. प्रेमळ पिता, माता सखा, बंधू, आप्त
सारे काही तेच आपले आहेत! स्वामी महाराज हे दैवत
असेच आहे की ज्याचे वर्णन करताना म्हणावेसे
वाटते. "Nearest of the near and dearest of the
dear" भक्तांच्या मनाची उलघाल त्यांच्यावर आलेले
संकट दूर करण्यासाठी त्यांचे धावत येणे, भक्ताला
वरच्यावर झेलून घेणे, त्याला आधार देणे अशा
कितीतरी अनंत भूमिका महाराज सहजगत्या वठवित
असतात. भक्ताचे निस्वार्थी, शुद्ध आणि सात्विक प्रेम
स्वामींना हवे आहे. मनात विचार येतो की हे शुद्ध
प्रेम, हा शुद्ध भाव खरच माझ्या मनात रुजला आहे
का? मी फक्त मागण्याच करायच्या आणि त्या
स्वामींनी पूर्ण करायच्या? नाही नाही भक्ताने इतक्या
क्षुद्र पातळीवर स्वतःची अधोगती करू नये. याबाबतीत
श्रीस्वामी समर्थांना काय वाटत असेल असा विचार
मनात येताच भावस्पंदनांची कारंजी शब्दात उसळली.
काय असेल श्रीस्वामी समर्थांची उक्ती? कोणता संदेश
महाराज देत आहेत...

अहं आवाम् वयम् मम् मा
आवाभ्याम् नौ अस्मान् नः ।
मी, आम्ही दोघे, आम्ही सर्व आमचे , माझे....
अरेरे... सर्व काही माझे?
किती जपशील तुझ्या अहंकाराला

जीवन सारे क्षणभंगुर तुझे खेळ मायेचा चालला...
जरा अंतर्मुख हो क्षणभर नाहीतर फुटेल भ्रमाचा
भोपळा!

जो श्वास तू घेता तो तुझा तुला वाटला,
पण लक्षात ठेव, नसे आधीन तुझ्या काही
तू तर एक यंत्र बाहुला।
फडफड पापण्यांची धडधड हृदयाची
हे कोण करते बोला?
ही तर कमाल ईश्वरी सत्तेची
अहंकार तुझा भुईनळ्यासम उडाला
देहावर सत्ता तुझ्या माझी,
माझ्या कर्तुम अकर्तुम शक्तीची
तुझ्या बुद्धीवर माझा ताबा, मीच सुचवितो युक्ती
जन्मामागुनी जन्म गेले परि
तुझे "मीमी" कधी न संपत.
नसे काही तुझ्या हाती हे सत्य
तुला कधी न समजले.
प्रेमभक्तीचे नाते स्मरुनी
मी मात्र तुजला सदैव जपले।
वासनेच्या गर्तेत बुडाला
गर्वाच्या चिखलात फसला,
भ्रांती मोहे गरगर फिरला पण तू नाही बदलला,
ध्यानी मनी स्वप्नी येऊनी
जागृती दिधली 'मी' तुजला
कर्मबंधाच्या विळख्यात अडकला
विस्मरण माझे झाले तुला ।
जरा आठव तू मनाशी रे?
संकटकाळी साथ तुला कुणी केली रे?
तू प्रियभक्त माझा रेशमी बंधन मी जपले रे
अपराध सहस्र माफ करोनी
हृदयी तुजला धरले रे...
जाऊ दे लभा अहंभाव तुझा होऊ दे
चित्त एकरूप तुझे माझ्याशी
गुरुचरणावर शरणागत हो
सहज पार दुःखाला राशी...
चिंतन माझे जो अहर्निश करील सर्वदा
योगक्षेम त्याचा चालवून नष्ट करील आपदा
हे वचन सत्य सत्य माझे विश्वास ठेव मनी सर्वदा
गुरुशिष्याचे नाते स्मरू तू

लाभेल अखंड सौख्यसंपदा...

अशा या महान, सर्वश्रेष्ठ सद्गुरु श्रीस्वामी समर्थांचे नाम घेत राहिल्यास साक्षात् स्वयंभू ज्ञान प्रगटते. ज्ञानसूर्य साक्षात स्वामी महाराज प्रगट होताच, अज्ञान, अंधश्रद्धा, रुढी, नकारात्मक विचार या साऱ्यांचे क्षणार्धात उच्चाटन होते. स्वामी म्हणजे साक्षात परब्रह्म आपल्या प्रियभक्ताच्या अंतर्दामी प्रेमाने विराजमान होणाऱ्या माझ्या सद्गुरुंच्या पवित्र चरणांवर नतमस्तक होताना डोळ्यात येणाऱ्या अश्रूंचा त्यांच्या चरणावर अभिषेक होत आहे. त्याक्षणी एकच इच्छा मनात आली आहे, एकच भाव जागृत झाला आहे, कृतज्ञतेने म्हणावेसे वाटते.

भेटीलागी तुमच्या स्वामी लागलीसे आस

स्वामी दर्शन व्हावे मजला हाच एक मनी ध्यास,
धीरगंभीर दिव्य रूप तुमचे अंतरीच्या गूढ गर्भी
प्रगटावे

चरणावरती माथा टेकूनि स्वरूपात तुमच्या विलीन
व्हावे.

विलीन व्हावे..... विलीन व्हावे...

- प्रा. सौ. हेमलता सुधाकर जोशी
ए/३ फ्लॅट नं. १०, राजमयूर सोसायटी,
सी२ पर्सिस्टंट सॉफ्टवेअर कंपनीच्या मागे,
एरंडवणे, कर्वेरोड, पुणे ४११ ००४
फोन : ०२०-२५४४०५७६

***